

130 năm thành lập tỉnh Hòa Bình

VĂN HÓA HÒA BÌNH ĐƯƠNG ĐẠI

TỔNG QUAN VỀ VĂN HÓA HÒA BÌNH ĐƯƠNG ĐẠI

Khái niệm:

Chính từ cội nguồn là một vùng đất cổ- nơi tổ tiên tiên sử người Việt đã tồn tại và phát triển "Văn hóa Hòa Bình cổ đại" cách đây hàng chục nghìn năm, trải qua quá trình phát triển, đến nay người Hòa Bình đã xây dựng nên một nền văn hóa đặc sắc - niềm tự hào của nhân dân các dân tộc tỉnh Hòa Bình. Hoà Bình là cái nôi của nền văn hoá với nhiều bộ sử thi huyền thoại như "Mo Mường", "Ăm Ệt", truyền thuyết về ông Đùng bà Đoàn, Tản viên Sơn Thánh... Đây còn là miền đất âm vang tiếng công, tiếng chiêng, vùng của những lễ hội giàu bản sắc dân tộc Tây Bắc, của kho tàng phong phú về văn nghệ dân gian các dân tộc...là quê hương của những làn điệu dân ca ngọt ngào và trong trẻo.

Hòa Bình là một tỉnh miền núi phía tây bắc Việt Nam, nằm ở tọa độ 200°19' - 210°08' vĩ độ Bắc, 104°48' - 105°40' kinh độ Đông, thủ phủ là thành phố Hòa Bình cách thủ đô Hà Nội 73km. Diện tích tự nhiên toàn tỉnh là 4.662.5 km², chiếm 1,41% tổng diện tích tự nhiên của Việt Nam.

Được thiên nhiên ưu đãi, Hoà Bình có nhiều danh lam thắng cảnh nổi tiếng, hiện có 168 di tích các loại trong đó có 34 di tích lịch sử văn hoá và danh lam thắng cảnh đã được Bộ văn hoá thông tin công nhận di tích cấp quốc gia, UBND tỉnh xếp hạng 9 di tích cấp tỉnh: Động tiên phi, di tích Đền Bờ (thành phố Hòa Bình); Hang nước, Động Thiên tôn (huyện Yên Thủy); Động Hương lý, Mái đá Búng Nhung (huyện Đà Bắc), Động đá Mường Chiêng, Động hoa tiên (huyện Lạc Thủy), Động Nam Sơn (huyện Tân Lạc), suối nước khoáng nóng (Kim Bôi); Lòng Hồ mệnh mang sóng nước được ví như một Hạ Long thứ hai... Đó là nguồn tài nguyên thiên nhiên quý giá không những có giá trị trong phát triển du lịch mà còn rất thuận lợi cho việc xây dựng khu du lịch sinh thái.

Thư viện tỉnh Hòa Bình sưu tầm và giới thiệu.

130 năm thành lập tỉnh Hòa Bình

Điều kiện thiên nhiên, lịch sử văn hoá và con người Hoà Bình đã tạo nên tiềm năng du lịch phong phú, hấp dẫn, gây được những ấn tượng sâu sắc với bạn bè trong nước và quốc tế. Bà Hoàng Thị Chiểu, Giám đốc Sở Văn hoá, Thể thao và Du lịch khẳng định: Hoà Bình có quần thể 177 di tích lịch sử, danh lam thắng cảnh cùng với sự độc đáo của bản sắc văn hoá thể hiện qua phong tục, tập quán, lối sống của các dân tộc Mường, Thái, Mông, Dao, Tày... còn giữ khá nguyên vẹn với trên 30 lễ hội cộng đồng dân tộc như: hội Cồng Chiêng, Lễ hội Khai Hạ, Lễ hội Chùa Tiên, Lễ hội Đền Bờ.

Toàn cảnh Thành phố Hòa Bình

Văn hoá Hoà Bình là một nền văn hoá đa dân tộc, trong đó dân tộc Mường chiếm một tỉ lệ khá lớn tới hơn 60% dân số. Văn hoá Mường và những nền văn hoá khác đã tập hợp lại và làm nên những nét riêng của văn hoá Hoà Bình. Bản sắc văn hoá Hoà Bình bao gồm: Văn hoá Trống Đồng, văn hoá Cồng Chiêng, các trường ca, văn hoá ăn, ở, mặc cùng các loại hình văn hoá khác.

Đến Hòa Bình bạn không chỉ được chiêm ngưỡng những vẻ đẹp tuyệt vời do thiên nhiên tạo, mà còn được sống trong một nền văn hóa đặc sắc của người Mường được truyền lại qua bao thế hệ. Nền văn hóa ấy có từ khi người Mường biết ca lên

Thư viện tỉnh Hòa Bình sưu tầm và giới thiệu.

130 năm thành lập tỉnh Hòa Bình

bài ca Đẻ đất đẻ nước, biết trồng hạt lúa cây ngô, để hôm nay vẫn vươn lên một sức sống lâu bền và mạnh mẽ.

Các dân tộc thiểu số của tỉnh Hòa Bình:

Tỉnh Hòa Bình có 7 dân tộc anh em cùng sinh sống đoàn kết và đan xen ở các vùng dân cư. Trong đó có 6 dân tộc thiểu số là: dân tộc Mường, Thái, Dao, Tày, Mông, Hoa. Người Mường xét về phương diện văn hóa - xã hội là dân tộc gần gũi với người Kinh nhất. Địa bàn cư trú của người Mường ở khắp các địa phương trong tỉnh, sống xen kẽ với người Kinh và các dân tộc khác. Mỗi dân tộc có một nét văn hóa riêng độc đáo và đó cũng chính là “điểm nhấn” để Hòa Bình phát triển du lịch cộng đồng, bảo tồn vốn văn hóa truyền thống.

Hòa Bình có 832.543 dân (tháng 7/2009). Theo kết quả chính thức điều tra dân số ngày 01/04/2009 dân số tỉnh Hòa Bình chỉ có 786.964 người. Theo thống kê dân số toàn quốc năm 1999, trên địa bàn tỉnh có 7 dân tộc sinh sống, đông nhất là người Mường chiếm 63,3%; người Việt (Kinh) chiếm 27,73%; người Thái chiếm 3,9%; người Dao chiếm 1,7%; người Tày chiếm 2,7%; người Mông chiếm 0,52%; ngoài ra còn có người Hoa sống rải rác ở các địa phương trong tỉnh. Người Hoa trước đây sống tập trung ở Ngọc Lương, Yên Thủy; nhưng sau năm 1979 còn lại một số gia đình và hiện nay sống phân tán ở các xã Yên Trị, Ngọc Lương và Phú Lai huyện Yên Thủy. Ngoài ra, còn có một số người thuộc các dân tộc khác chủ yếu do kết hôn với người Hòa Bình công tác ở các tỉnh miền núi khác.

Hòa Bình là một trong bốn tỉnh của Việt Nam mà trong đó người Việt (Kinh) không chiếm đa số, đồng thời tỉnh này cũng được coi là thủ phủ của người Mường, vì phần lớn người dân tộc Mường sống tập trung chủ yếu ở đây. Người Mường xét về phương diện văn hóa - xã hội là dân tộc gần gũi với người Kinh nhất. Địa bàn cư trú của người Mường ở khắp các địa phương trong tỉnh, sống xen kẽ với người Kinh và các dân tộc khác.

130 năm thành lập tỉnh Hòa Bình

Người Kinh, sống ở khắp nơi trong tỉnh. Những người Kinh sống ở Hòa Bình đầu tiên đã lên tới 4-5 đời; nhưng đa số di cư tới Hòa Bình từ những năm 1960 của thế kỷ trước, thuộc phong trào khai hoang từ các tỉnh đồng bằng lân cận (Nam Định, Hà Nam, Ninh Bình, Hà Tây...). Trong những năm gần đây, sự giao lưu về kinh tế và văn hóa mở rộng, nhiều người Kinh từ khắp các tỉnh thành đều tìm kiếm cơ hội làm ăn và sinh sống ở Hòa Bình.

Người Thái, chủ yếu sống tập trung ở huyện Mai Châu. Tuy sống gần với người Mường lâu đời và đã bị ảnh hưởng nhiều về phong tục, lối sống (đặc biệt là trang phục), nhưng vẫn giữ được những nét văn hóa độc đáo. Đây là vốn quý để phát triển du lịch công đồng và bảo lưu vốn văn hóa truyền thống. Hiện nay, khu du lịch Bản Lác là một trong những điểm du lịch hấp dẫn du khách trong và ngoài nước hàng đầu ở Hòa Bình.

Người Tày, chủ tập trung ở huyện Đà Bắc, sống xen kẽ với người Mường, người Dao. Người Tày có tập quán và nhiều nét văn hóa gần giống với người Thái, đặc biệt là ngôn ngữ. Tuy nhiên, xét theo khía cạnh trang phục thì người Tày ở Đà Bắc giống người Thái Trắng thuộc các huyện Phù Yên, Bắc Yên tỉnh Sơn La.

Người Dao sống thành cộng đồng ở các huyện Đà Bắc, Lương Sơn, Kim Bôi, Cao Phong, Kỳ Sơn và thành phố Hòa Bình. Người H'mông sống tập trung ở xã Hang Kia và Pà Cò của huyện Mai Châu. Trước đây hai dân tộc này sống du canh du cư, nhưng từ những năm 70-80 đã chuyển sang chế độ định canh, định cư và đã đạt được những thành tựu đáng kể về phương diện kinh tế - xã hội.

Được hình thành trên cơ sở sự đa dạng về sắc tộc như vậy, nền văn hóa Hòa Bình thật sự đa dạng, độc đáo, đậm đà bản sắc các dân tộc của tỉnh Hòa Bình.